

SYLLOGE
MONUMENTORUM,

AD

ILLUSTRANDAM

HISTORIAM FENNICAM

PERTINENTIUM.

CUJUS PARTEM IV,

CONS. FAC. PHILOS. IN REG. ACAD. ABOENSI,

PRÆSIDE

Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,

*Reg. Canc. Consl. Eloqv. Prof. R. & O. Eqv. Ord. R. de Stella
Polari, R. Acad. Litt. Human. Hist. & Antiquitt. R.
Societ. Sc. Upsal. &c. Socio,*

Publicæ bonorum censuræ submittit

ABRAHAMUS PÆHRMAN,

Wiburgensis.

In Aud. Majori die XXIII Febr. MDCCCIII.

Horis a. m. convetis.

ABOÆ, typis Frenckellianis.

dicti ad plenum non constat, laudabilem morem Romanæ ecclesiæ observare volentes, vobis examinationem personæ ipsius postulati duximus committendam. Quocirca discrecioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus habentes præ oculis solum Deum, si eundem Episcopum, diligenti examinatione per vos facta de ipso, vita, moribus, honestate, scientia & aliis virtutum meritis inveneritis esse idoneum atque dignum ad supportationem Archiepiscopalis oneris & honoris, auctoritate Apostolica postulationem admittentes eandem, ipsumque a vinculo quo Aboensi tenetur ecclesiæ absolventes, sibi transeundi ad prædictam Upsalensem ecclesiam, licentiam tribuatis, faciendo ei a suis subditis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi. Alioquin postulatione prædicta non admissa, faciatis eidem Upsalensi ecclesiæ de persona idonea per electionem, seu postulationem canonicam, per Capitulum ipsius ecclesiæ provideri. Contradictores &c. (c). Non obstantibus indulgentiis per quas vobis seu ordinibus vestris ab eadem Sede dicitur esse concessum, quod non teneamini vos intromittere &c.(c) (usque mentio habeatur). Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum apud Urbem veterem VIII Idus Julii, Pontificatus nostri anno tertio (d. 8 Julii 1290).

G

Ex-

(c) Formulæ solennes prætermittuntur.

Exstat inter exempla Bullarum a Generosiss.
 FREDENHEIM Roma allatarum. Vid. *Access. ad*
Recensionem Bullarii Celsianam p. 63 sq. Cfr. *Annott.*
ad Chron. Juust. p. 202.

XVI.

Birgerus Rex Sveciæ mercaturam cum Novgorodensibus libere exercere, Lubecensibus & reliquarum urbium Hanseaticarum civibus permittit.

*Birgerus Dei gracia Svecorum Gthorumque Rex, discretis viris Advocatis & Consulibus civitatis Lybicensis maritimarumque civitatum mare orientale frequentantium sinceræ dilectionis affectionem cum salute. Prudenter præcidendam sunt mala, ut salutariter bona succedant, & offendiculo quoque ablato de medio levis procedat & facilius ad optata. Hinc est, quod quandoque paganos Karelos, qui multis retroactis temporibus atrocissima, spolia & infinita enormia, nulli parcentes sexui vel ætati, utpote vivos excoriando, captivos plurimos eviscerando, diversorum tormentorum genera nostris non tantum sed & plerisque mare orientale visitantibus inferebant, ob unitatem fidei Catholicæ dilatandam, miserorum miseriis condolentes, divina elementia convictos ad fidem convertimus Christianam, & cum ingenti exercitu & sumptibus laboriosis Castrum Wi-
 borg*

borg ereximus, ad honorem Dei Virginisque glorioſæ, ad regni noſtri tuitionem, nec non ad ſecuritatem mare tranſeuntium & pacem, quos quidem Karelos in ſuis perverſitatibus & nimia perfidia Ruteni, tantum temporalibus & deprædationibus inhiantes, inhumaniter divino timore poſtpoſito conſoverunt, poſtmodum revera glorioſi Principis Domini magnifici *Regis Romanorum litteras nos novitis recepiffe*, petitorie continentes, quod *de civitatibus veſtris ad Nogardiam navigantes*, in mercimoniis vel perſonis, de caſtrenſibus noſtris Wiborg exiſtentibus nullatenus moleſtentur. Nos qui ob tanti Principis reverentiam ac veſtræ probatæ devotionis conſtantiam laudabiliumque efficaciam meritorum, ipſius voluntatis beneplacitum ad præſens duximus admitendum, quamvis hoc nobis dampnoſum novimus, & ex hoc heſtes noſtri contra nos roboventur ex adverſo, nihilominus prædictis civitatibus a quarto Nonas Marcii, (a) uſque ad feſtum beati Johannis Baptiſtæ proximum, & deinceps per annum integrum ſubſequentem, ex parte noſtra & omnium qui mandatis noſtris volunt & tenentur obedire, largam licentiam concedimus, ad Nogardiam navigandi, hac conditione adjecta, quod nullus de memoratis civi-

G 2

tati-

(a) A die itaque quo hæc literæ datæ ſunt, ad feſtum proximum S. Johannis Baptiſtæ, & inde porro per annum, hæc libertas Civitatibus Hanſeaticis fuit conceſſa.

tatibus ad Rytenos navigans, *arma, ferrum, caly-
bem* vel *expensas* quascunque (b), nisi pro usibus per-
sonæ propriæ secum ferre præsumat; nullus eciã
de prædictis facto vel consilio per se vel per alios,
occulte vel manifeste attemptet procurare quæ in
nostrum vel regni nostri cedere possint præjudicium
vel gravamen; Rytenis vero deducentibus expensas
mercatorum de *Koggonibus* (c) ad Novogardiam, tri-
bus ad majus (d) in qualibet navi dicta *Lodhia* (e),
securitatem conferrimus: ita tamen quod cum illis
tribus Rytenis ex vestris saltim fit unus, eisdem ve-
ro tribus Rytenis securitatem nullam conferimus, si
exercitum nostrum evocari contigit generalem. Mer-
catores vero supradictarum civitatum, si super præ-
missis suas patentes literas ante festum b. Johannis
proximo futurum nobis transmiserint, prout inter
nos & ipsorum sollempnes nuntios, *Johannem* scilicet
de *Doaco* civem Lubecensem, & *Martinum Puc-
kæ* Wisbycensem exstat placitatum, sive exercitum
no-

(b) Locus interpretatu difficilis. Si *expensæ* significant *mer-
ces* quasvis, mercaturam nullam cum Russis exercere re-
vera licuit? Deesse igitur hoc loco aliquid videtur, in-
dolem mercium prohibitarum generaliter definiens.

(c) Naves mercatoriæ majores, intelligi videntur.

(d) *Ad majus*, h. e. ad summum.

(e) Eodem nomine adhuc navigij minoris genus, apud Rus-
sos usitatum, appellari a nostris solet.

strum generalem evocare contigit five non, omnimoda libertate gaudere volumus & securitate graciōsa. Ut autem præmissa robur firmitatis obtineant, & inviolabiliter observentur, sigillum nostrum præsentibus est appensum. Datum *Orabro* annō Domini M. CC. nonagesimo quinto, III Nonar. Marci. (d. 4 Mart. 1295).

Leguntur in Jo. CAR. HENR. DREYER *Specim. Juris Publici Lubecensis* (Büzov. & Wismar. 4:o) p. 174 sqq. qui ex *authentico membranaceo* sese illud edidisse, asseverat. Cfr. LAGERBRING *Svea Rikes Hist.* II Del. C. 17, §. 9, p. 608 sqq.

XVII.

Birgerus Suecicæ Rex possessoribus novorum prædiorum in Tavastia, eorum quiete prosidendorum jus confirmat.

Birgerus Dei gracia Svecorum Gothorumque (a)
G 3 Rex

(a) VON DER HARDT absurde legit *Svenonum Gothorumque*. Notum est illo ævo homines pro *Svecis Svevos* (ut pro *Danis Dacos* &c.) scribere affectasse; nostram lectionem exhibet apographon ex donatione Rev. Episcopi *Ol. Celfi* in Bibliotheca R. Acad. Upsaliensis asservatum (N.º 26 pag. 22 sq.)

Rex discreto viro Domino *Nicolao Andersson* (b) Præfecto Finlandiæ salutem in Domino sempiternam. Accedentes ad nos præsentium (c) exhibitores *Michael de Lappafård*, (d) *Andar de Sastamall* (e) & *Tobbe de Tinka* (f), nobis sua propoficione de silvis in Tavastia querulosa monstrarunt, quod super (g) quorundam prædiorum cultura, de quibus (h) silvis in Tavastia, quæ ex speciali requisicione (i) & licentia *D:ni Harald*i quondam ibidem Ad-

(b) Exemplar Celsianum habet *Andrea*.

(c) In Apographo Celsiano, ut & apud VON DER HARDT, legitur *præfentes*, sensu repugnante.

(d) *Lappfjård*, parœcia Ostrobotniæ.

(e) *Andreas de Sastamala* (hodie *Sastmola*) Parœcia dittonis Björneburgensis, Ostrobotniæ proxime vicina.

(f) Quodnam nomen sub hoc monstro lateat, conicere non valemus. Exemplar Celsianum exhibere videtur de *Tunka* vel *Tuuka*?

(g) *Von der Hardt* absurde *secundum*. Apographum Celsianum per abbreviaturam (quales illud plures exhibet, unde ex originali descriptum putes?) habet fr.

(b) Lege *quibusdam*?

(i) *Von der Hardt* legit *concessione*. Facile patet, in Tavastiæ partibus superioribus ac borealioribus, sylvarum vastitate horridis, (quas partim venandi & piscandi gratia incolæ Parœciarum australium, magis excultarum & habitatarum, certis anni temporibus pererrabant, partim ubi op-

Advocati nostri hactenus excoluerunt, nunc, ut asserunt, molestantur & inpetuntur nimis injuste. Quare cum fratri Karissimo Duci *Waldemaro* magis proficuum esse dinoscitur, quod terra sua per homines discretos ydoneos excolatur & inhabitetur, quam deserta relinquatur; volumus & mandamus, quatenus super præmissis homines prædictos a modo nullatenus molestare velitis, sed potius ipsos terram per eos cultam pacifice & quiete de cetero sicut hactenus habere permittatis, dummodo non obfiterit aliud quam (k) adhuc intelligere potuimus de prædiis supradictis. Datum anno Domini MCCC. (l) III Kalend. Junii.

Leguntur, sed vitiose admodum descriptæ in
Au-

portunitas sese obtulit, arboribus cæsis atque in cinerem redactis agrorum loco utebantur, *Swedjor*, unde sibi in tales sylvas jus quoddam dominii fenim arrogabant), Præfectum (Rege sine dubio jubente) novos colonos passim collocasse, quibus jus terras a sese excultas, ut suas possidendi concefferat. Hos, ut suo juri inimicos, veteres illi talium sylvarum domini prætenti, sedibus suis exturbare studebant: hinc illa querelarum materia, sæpe postea quoque renata.

(k) *Von der Hardt* legit aliquid quod.

(l) Quia defuit nobis facultas ipsam chartam originalem inspiciendi, definire certo non valemus, utrum hæc litteræ datæ sint a. MCCC. III Kalend. Junii (d. 30 Maji 1300), an a. MCCCIII. Kalend. Junii (d. 1 Junii 1303) ?

*Auctario Diplomatum quod LINDENBROGII Scripto-
ribus rer. Germanicar. Septentrionalium &c.* (Ed. Hamb.
1706 Fol.) addidit Jo. ALB. FABRICIUS, p. 108, qui
eas dedit quales habentur in Epist. ad *Joh. Pering-
sköldium* Hamburgo d. 14 Aug. 1705 scripta (ibidem-
que in 4:o typis expressa) a RICHARDO VON DER
HARDT, Westphalo, Auctionatore Libror. Reg. &
Acad. Upsaliensis, non sagacissimo (ut vel ex hoc
specimine, & altero ei adjuncto, apparet) veterum mo-
numentorum sive editore sive interprete. Apogra-
phum Celsianum (de quo commemoravimus) scriptu-
ram paullo diligentiore[m] prodit.

XVIII.

*Idem fœminas Carelicæ nuper subactæ sua munit tutela
atque præsidio.*

Birgerus Dei gracia Svecorum Gothorumque Rex
omnibus præsentibus litteras inspecturis salutem a
Domino sempiternam. Tenore præsentium notum
esse volumus tam posteris quam modernis, nos de
consensu & consilio nobilium virorum Dominorum
Kanuti Jonson Legiferi Oltgothorum, *Thorwi Kå-
tilson (a)* & *Johannis Brunckou* Dapiferi nostri, nec
non

(a) Ita in nostro legitur apographo. Forte idem qui a
Nobil. UGGLA (*Svea Rikes Råds Långd*, III Afd, p. 22.

non & aliorum Consiliariorum nostrorum dilectorum, firmiter statuiffe quasi pro lege servandum, quod mulieres omnes seu scœminæ, nostræ ditioni subjectæ, juxta castrum nostrum Wiborgh vel in terra Kareliæ habitantes, sive conjugatæ, viduæ, continententes aut virgines, plena debent pace & securitate gaudere, sicut in ipso regno nostro Sveciæ, in rebus pariter & personis, acerbissima contra congressores nostra vindicta regia procedente. Quare omnibus & singulis firmiter prohibemus, ne quis mulieres sive scœminas supradictas injuriis aliquibus gravare vel molestare præsumat, aut ipsis inferre violentiam aliquam corporalem, sicut regiam nostram evitare voluerit ultionem, eam videlicet, quæ in regno nostro Svecia prædicta pro lege servatur (b). Datum *Tninge* (c) anno Domini MCCC sexto decimo, prima die Octobris.

H

Ex-

N:o 162 vocatur *Thoric Kettilson?* Nob. LAGERBRING *Svea Rikes Hist. III Del. I C. §. 35 not. (3) p. 89* habet *Torifi Karelson.*

(b) Qui locus ubi quærendus sit, nos latet.

(c) Credibile est, Svecos victores, & maxime Milites, feminis devictorum Careliorum illam inviolabilitatem eaque jura competere non putasse, quibus in Svecia sexus muliebris utebatur, laudatissimæ de pace & securitate feminarum tuenda constitutæ legis severitate confirmata, adeoque Regem necessarium duxisse, hanc ad illas quoque no-

Exprimi curavimus ex apographo, quod in *Actis Palmköldianis* Upsaliæ affervatur, *Vol. Carelen* p. 353, collato exemplo a Nob. LAGERBRING l. c. exhibito, unde diem (qui in apographo Palmköldiano, sine trunco, aberat) datarum addidimus.

XIX.

Rex Magnus (Erici) jubet incolas Savolaxiæ Decimas eodem modo quo Tavasti, Clero pendere (a).

Gregorius Magnuson, illustris Regis Sveciæ Dapifer, omnibus & singulis parrochianis *Savilax* inhabitantibus, in Domino dileccionem & salutem.
Nove-

minatim extendere. Cfr. *Annott. ad Chron. Justf.* p. 584 Not. (617). Cæterum dissimulare non possumus, haud pauca in his R. *Birgeri* literis, quales quidem ad nos pervenerunt, dubitationem, cum quoad materiam, tam quoad formam, nobis movere. Molestum est, exemplum eorum authenticum desiderari.

(d) Ex veteribus Ediçtis de modo Decimarum pendendarum in variis provinciis Patriæ nostræ olim diverso, non contemnendam ad conditionem harum iis temporibus cognoscendam affluere lucem, notum est, exemplisque quibusdam adductis docuimus in *Append. ad Folia Hebdom. Aboënsia* A. 1785 p. 118-125. Quare præcipua eorum (in ipso opere nondum plene allata) quæ varias Fenniciæ nostræ regiones spectant, hoc loco adponenda esse duxi-

Noveritis nos prædicti (b) Domini nostri Regis veras & salvas & cum minori ipsius sigillo pendentis signatas vidisse litteras in hæc verba. "Magnus Dei gracia Rex Sveciæ & Norvegiæ, dilectis sibi in Christo omnibus Parrochiam Savilax (c) inhabitantibus in Domino dilectionem, pacem ac salutem. Mandamus vobis firmiter & districtè, quatenus eundem modum decimandi sive tributandi, quem vici-

H 2

ni

mus. Inter plura autem exempla illius quod ad Savolaxenses pertinuit, in Registro Aboënsi obvia (Fol. 7 & 8) illud præcipue afferendum putavimus quod vidisse præfert Gregorii Magnusson, Dapiferi Regii, quem hac dignitate diutius quam vulgo creditur ornatum fuisse, hinc simul liquet: cf. LAGERBRING I, c. III Del. 4 Cap. 12 §. p. 331 sq.)

(b) Aut vitium latet in hoc vocabulo, aut ex serie plurium literarum uno hoc Dapiferi testimonio munitarum, hoc ejus vidisse excerptum fuit?

(f) Hodiernæ Savolaxiæ, ad Careliam (latiori sensu sic appellatam) in partibus suis interioribus parum tunc habitatam, olim pertinentis, non nisi una Parœcia adhuc erat constituta, cui nomen Savilax vel Savolax addebatur (hodie ecclesia S. Michaelis), cujus nomen toti postea Provinciæ adhæsit. Rectius autem Savolax quam Savilax scribi, (cf. Annot. ad Chron. Fuust. p. 231 sq. not. 107) mos ipsorum incolarum, qui terram suam hodieque Savo, Savonmaa, seque ipsos Savolaisset (sing. Savolainen) vocant, testari videtur? An nomen derivari queat a Lapponico Sauvon, lacus minor inter duas cataraclas fluvii

"ni vestri Tavastiam inhabitantes observant (d), in
 "decimis vestris exhibendis vos humiliter & cum
 "omni obediencia observetis, non solum propter hoc
 "grates a nobis habentes, verum eciam a Deo mer-
 "cedem recipientes, qui omnium bonorum est largis-
 "simus retributor. Datum Stockholm anno Domini
 "MCCCXX nono, in vigilia beati Bartholomæi."
 Volumus igitur & vobis firmiter præcipiendo man-
 damus, quatenus prædicto Domino Aboensi Episco-
 po Decimas & tributa sibi per vos debita, jux-
 ta formam & modum supradicti mandati Domini no-
 stri Regis, expedite & sine contradiccione qualibet,
 exsolvere & exhibere nullatenus omittatis, prout
 gratiam prædicti Domini nostri Regis & nostram di-
 ligitis & favorem. Datum in Castro Aboensi anno
 Domini MCCCXXX septimo, feria tertia proxima
 post festum exaltacionis sanctæ Crucis.

Reperitur in *Registro Ecclesie Aboënsis* Fol. 7.
 Cfr. *Annott. ad Chronicon Juust.* p. 231 sq.

XX. *Idem*

alicujus, (cfr. *Lexicon Lappon. Dm. LINDAHL & ÖHR-
 LING* p. 397, quod respondet Fennico hodierno *Su-
 vando?* alii vid. ant.

(d) De Tavastorum decimis cfr. *Annott. ad Chron. Juust.*
 p. 232 sq. Not. 109, p. 516 sq. & 557.

*Idem rationem & modum Decimarum & reliquorum
redituum sacerdotalium in Ostrobotnia Boreali
definit (a).*

Wij Kort met Gudz nadh Biscop j Abo, ok mene Capitulum ther sama stadz, helsom ider ofs älskelige Kirkepresthe ok mene almoga, som byggen ok boen j Östher Norre bottn, Aboes Biscopsdómes, kerlige i altzimektoghen Gudh. Epter thy, káriste vener, at vij fornumet haffuom, at noghon tvedrákt ár kómen ider imellan, om then aarlige sámio ok stadga, som ther j landzendan, for Gudz tyonde gárdh ok andra utgárdh j andelige motthe, fore manga forlidne aar vppa lagd ár, besynnerlige haffuom vij forstandit, at her *Magnus aff Pädersöre* (b) ár een stor deel valdendis til thenne tvedrákt: Ty han haffuer nogot befatahd sik ok dómpt i forsk:ne sak, som honom inkthe ár befalt eller metgifhuet: Thy ryggiom vi ok aaterkallom alle the doma som

H 3

han

(a) *Damus has literas, quales easdem suo ávðeyrtius testimonio & cómmedatione munitas sesqui seculo fere serius (obsequio earum severe inculcato) repetiisse reperimus Episc. Aboenssem Conradum Bitze.*

(b) *Erat Pastor Pedersörensens plerumque simul Præpositus generalis totius Ostrobotniæ; quo nomine Magnus hic mutasse veterem redituum ecclesiasticorum rationem, atque sic auctoritatem suam justo longius extendisse, videtur.*

han haffuer dömp't mothe the gamble sãmio ok stadgha, som ther met ider aff alder warith haffuer: ok villiom vi åndeliga, at j retthen ider epther the gamla breff hög'boren Försthe Konungx Magnus ok verdogs Faders Biscop Hemmings aff såle aamynnille, huilka alldeles ludha ordh fran ordh som hår epter skriffvedh staar:

Magnus Dei gracia - - - secundum discrecionem & provilionem Episcopi nostri, & ut jure fuerit ordinaturus (a). Datum Stockolm anno Domini MCCCXXIX in vigilia beati Bartholomei Apostoli. (Per omnia illis sunt literis similes, quas eodem die de eodem argumento ad Carelios idem Rex misit, legendas in Annot. ad Chron. Juust. p. 230 not. 106) (d).

Wij Magnus met Gudz nadh Swergis och Nörgis Konung, ok Hemming met sama nadh Biscop j Abo, hellsom ider, ålskelige Kirkiepreste ok mene almoghen som byggen ok boen i *Salu ok Kim* Aboes Biscopsdöme, kerliga met Gudh ok vare nadh. Epter thy at altzvaldoger Gudh, aff syne milleliga forsyyn haffuer kallat ider til sijna helga troo, som j anamadh

(c) Sic rectius hæc vox in hoc exemplo scribitur, quam in altero *ordinandi*. Cf. *Annot. ad Chron. Juust.* p. 250, Not. 106.

(d) Exhibet easdem quoque PET. NIC. MATHESIUS, *Diff. de Ostrobotnia, Upsalix 1734, 4:o editæ* p. 29, Not. (f).

amadh haffuen, ok ther epter viderkennyns altzmekto-
 gan Gudh i all ting, ok besynnerlige i ider tyonde
 gård, til hvilke j verdzskylloge åren, bode epter thet
 gamla ok thet nya testamentith, swa och epter the
 helge Kirkie beskreffne ráth ok menige Sverigis gam-
 bla lagh ok god sidvånie, huilka for:de tyonde gård
 Gudh sik sielffuom besynnerlige tilkikkat ok tilågnat
 haffuer, til eeth almenneligit herredomps tekn, at han
 år een allmenneighen herre oc Konungh offuer al-
 lom tinghom; ok haffuom nu begrunnat oc betrac-
 that, at i saadana fåmio ok tionde gård utgöra sku-
 lin, allaledis som her epter skriffuat staar: Fõrst, at
 epter thy at j kunne ingalund saadana prestebol gö-
 ra, som var Sverigis lagh inneholder, besynnerlige i
 aaker, ther skulin j aarlige for edart prestebol, som
 met ider alment kallas *Maanpoli* (*d*), utgöra tw
 huith skin huar bolfast bonde, eller oc eeth pund
 torre geddor oc eeth godt lafs hõõ, eller threfs verdh,
 som thet kan geldha om quindelsmesse tiidh: for
 matskot eeth halff pund smõr göri hvar bonde, eller
 oc fåm bogeskin (*f*), ok aff huarie koo göri ena
 mark

(e) *Vox Fennica, Maanpuoli* (*portio terræ, videlicet Curato
 Ecclesiæ cujusvis assignanda*), fundus Sacerdotalis,

(f) *Pelles sciurorum* (Ickornskin, Gråskin) intelligi, verifi-
 mile est: quæ animalcula non laqueis aut decipulis, sed
 arcibus & sagittis, capiebantur. *Hwitskin* contra pelles
Ermineas significare, apparet,

mark smör eller thefs verdh. Item huar bogeman (g) göre tw bogeskin synom Kirkioherre: item huar människio göri retthe tyondh aff ykorna, fugla och allehanda skogxdiwr, ok samalund aff allehanda fiska, siäl korn (h) oc sådes tyendhe; togh the som longth fran Kirkione byggia, at the giffua for the-
 ris sma fiske tiondhe fire bogeskin. Item bör Kirkeherren haffua eeth bööste (i) aff huarion biorne, oc bogo aff huarion älge ok reen, ok huar tiendhe reenalf göres til tyende, eller ok een ortog for huarion reenalfue. Item huar legedreng giffui Preste om Paske tree bogeskin eller een öre; aff huarie legequinne tw bogeskin eller tw ortoghe. Byfäthis eller hwsfolk, som giffthe åre, giffue Prest om Pasche fyre bogeskin eller eeth pund torre geddor. Item giffui bonde for brudhvigning sex bogeskin eller tw öre; for inledningh epter barnsbörd tree bogeskin eller en öre. Item for liikstool epter hustru eller bonde, som bofasthe åre, ok samalunde for them *til arffs åre komne* (k), skal Presten haffua
 for

(g) Vir adultus, qui arcum tractare valebat,

(h) Legi debere videtur *Siäl koor*, Phocæ vitulinæ?

(i) *Böyfi* armum (Bog) veteri lingua significare, docet VERELIUS *Ind. linguae Vet. Scandicæ*, p. 59,

(k) Ad adultam ætatem pervenit? Opponuntur enim iis qui Pueri moriuntur, Vocem *Arf* itaque hic, veteri more,